بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2016/HC-A/73
- އިސްތިއުނާފު ކުރި ފަރާތް:

* ނަން: [illegible]
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A042049
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދަފްތަރު ނަންބަރު 4800/ ކ. މާލެ
* ވަގުތީ އެޑްރެސް: މ. [illegible] / ކ. މާލެ

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:

* ނަން: ސަރުކާރު (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ)
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: -
* ވަގުތީ އެޑްރެސް: [illegible]

* ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 14 ޖަނަވަރީ 2016
05 ރަބީޢުލް އާޚިރު 1437

* ނިމުނު ތާރީޚު: 13 ނޮވެމްބަރު 2018
05 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1440

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 1176/Cv-C/2013
- ނިންމިކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: [illegible]
- ހުށަހެޅި ތާރީޚު: 2013-06-17 * ނިމުނު ތާރީޚު: 2015-12-17
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޢުލޫމާތު:

އިސްފަނޑިޔާރު [illegible]
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމް
(ރިޔާސަތު)
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ޙުސައިން ޒަކަރިއްޔާ

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ޝަރުޢީ އަދި ގާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ، ދަފްތަރު ނަންބަރު 4800/ ސ. ފޭދޫ، މުޙައްމަދު އަނީސް (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A042049) ގެ ފަރާތުން [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ) އެވެ.

- **ފަރާތްތަކުގެ ނުކުތާތައް:**

01- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ނިޔާއަށް ބަލާއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ދައުވާކުރި ފަރާތުގެ ދަޢުވާ ބަޔާނުގައި އެދިފައިވަނީ (ސ) ތާޖަރިއަން 2011-02-02 ގެ ތާރީޚުގައި މުޙައްމަދު އަނީސް ހުށަހެޅި ގޮތަށް މުޙައްމަދު އަނީސް އަށް ލިބުނު [illegible] (ސ) ތާޖަރިއިން މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] ހައްޤު ގެއްލި [illegible]، [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސް އަށް ލިބުނު މުޙައްމަދު އަނީސް ގެ ފަރާތުން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ،

އެ ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] "ދަފްތަރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަފްތަރު [illegible] އެދި ސ ތާޖަރިއަން 2011-02-20 ވިޔަފާރީގައި ދަފްތަރު ނަންބަރު 4800 މުޙައްމަދު އަނީސް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު C004328 ކޮޅުގައި މުޙައްމަދު އަނީސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިނިސްޓްރީ އޮފް ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ކޮޅުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު C004328 ކޮޅުގައިވާ [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ލިބެންޖެހޭކަމަށް [illegible] ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކޮށްދިނުމެވެ." މިފަދައިން ޙުކުމްކޮށްފައިވާކަން ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮތެވެ.

02- އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތުގެ މަތިން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމްކުރުމާއި ގުޅިގެން މުޙައްމަދު އަނީސް ގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިޢުނާފު ކުރުމަށް އެދި 03 (ތިން) ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކާފައިވެއެވެ.

* ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި، މުޙައްމަދު އަނީސް މާލޭގައި ދިރިއުޅުއްވި ތާރީޚު 1988 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއެވެ.

* ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 06 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހު [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތާރީޚު 27 މާރިޗު 2011 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއެވެ.

* ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތް [illegible] އިސްތިޢުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުކުތާއެވެ.

03- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، އިސްތިޢުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] ގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

3.1- ފުރަތަމަ ނުކުތާ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ސ)

ކެޓަގަރީއަށް ދަފްތަރު ނަންބަރު 4800/ ސ. ފޭދޫ، މުޙައްމަދު އަނީސް ހުށަހެޅި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު C004328 [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ސ) ކެޓަގަރީ އިން މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 445 [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] 370 [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަމަވެސް އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމެވެ.

-3.2 ދެވަނަ ކަމަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތާރީޚު 27 މާރިޗު 2011 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ޕޮއިންޓް ދީފައިވަނީ ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައިވާ މުއްދަތު 10 އަހަރަށް ބަލައިގެން 100 ޕޮއިންޓް ކަމާއި، ދަފްތަރުގައި ރަޖިސްޓްރީ ނުވެ މާލޭގައި ގިނަދުވަހު ދިރިއުޅުން މުއްދަތަށް ބަލައި، 35 ޕޮއިންޓްކަމާއި، ކައިވެނިކޮށް ވެފައިވާ މުއްދަތަށް ބަލައި 11 އަހަރަށް 50 ޕޮއިންޓް ކަމާއި، ވަޒީފާ / އާމްދަނީ [illegible] [illegible] މުއްދަތު 23 އަހަރަށް ބަލައި، 100 ޕޮއިންޓް ކަމާއި، އަދި 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުދިންގެ އަދަދަށް ބަލައި 25 ޕޮއިންޓާއި އެކު ޖުމްލަ 370 ޕޮއިންޓްކަން ސީ ކެޓަގަރީ އިން ޕޮއިންޓް [illegible] [illegible] ތަފްސީލު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މުހައްމަދު އަނީސްގެ ވާރުތުން ހުށަހެޅި [illegible] މާލެ [illegible] [illegible] ނަންބަރު C004328 [illegible] ޕޮއިންޓްގެ [illegible] ދަފްތަރުގައި [illegible] [illegible]

މުހައްމަދު އަނީސް [illegible] C004328 [illegible] 1988 ވަނަ [illegible] -/18,000ރ (އަށާރަހާސް ރުފިޔާ) [illegible] 1976 ވަނަ [illegible] -/25,000ރ (ފަންސަވީސް ހާސް ރުފިޔާ) [illegible] 1988 [illegible] 25 [illegible] 2010 ގައި [illegible] -/216,000ރ (މަހަކަށް -/18,000ރ) [illegible]

[illegible] 5 [illegible]

ޒަޚަމްތަކަށް 5 އަހަރަށްވުރެ އިތުރުވާ ކޮންމެ އަހަރަކަށް 5 ޕަސެންޓްކަމުގައި، އެ ގޮތުން މުޙައްމަދު އަނީސް ހަށިގަނޑުގައި ޒަޚަމްޖެހި ނުވެ ތިބީގައި ދިރިއުޅުން ގުޅިފައިވާ 12 އަހަރުކަމަށް ވީއިރު އެ ކަމާ އަހަރުގެ ތެރެއިން 5 އަހަރު އުނިކުރުމުން ބާކީ 7 އަހަރު ކަމުގައި އެންމެ ކަމުން އެއިން ކޮންމެ އަހަރަކަށް 5 ޕަސެންޓް ގެ ޖުމްލަ 35 ޕަސެންޓް ދިރިއުޅުމަށްކަމުގައި،

އަދި މިބާވަތުގެ ޒަޚަމެއް އަދި ދެ ފުރަތަމަ ސާބިތުކަމުން ޒަޚަމްތަކަށް 100 ޕަސެންޓް ދިރިއުޅުން ހަމަޖެހިފައިވާ ބާވަތުގެ ޒަޚަމެއް (ބާބީ އެއްދުވަހު ހިފަހައްޓާން) -/25,000ރ. ދީ ޒަޚަމްތަކަށް ކަން އެނގެން ބޭނުންކަމާއި، މުޙައްމަދު އަނީސް އަށް ލިބުނު ދީ އެއްފަހަރަކު -/18,000ރ. ކަމަށް ބަލައި ދިރިއުޅުމަށް 60 ޕަސެންޓްކަން އެނގެން ބޭނުންކަމާއި، އެންމެކަމުން މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް ޕަސެންޓް ދިރިއުޅޭ އުސޫލު ބަލައިގެ ކަމަށް ބެލުން ބޭނުންކަމެވެ.

03.2-ބިނާވެފަ ކަމެއް، މުޙައްމަދު އަނީސް ގެ ޒަޚަމް ކުރަނިވި ދިރުމެއްކަން ރިޢާޔަތްކުރުން

އަދި މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ޒަޚަމް ކުރަނިވި ހާލަތު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުކުމުން މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ހަށިގަނޑު ގެއްލިފައިވާކަމަށް މުޙައްމަދު އަނީސް ގެ ޒަޚަމް ބަލައިވާދެ

މުޙައްމަދު އަނީސް ގެ ޒަޚަމް ހާލަތު ކުރަހަގެން ބާރުތަކު މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް 1976 ވަނަ އަހަރުން މާލޭގައި ދިރިއުޅުމުން އަންނަ ތިއްބަކަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ކަން އެނގުނީ، މުޙައްމަދު އަނީސް ފިރިހެނަކީ މާލެ އޮފީހަށް ކުރަނިވި ހާލުގައި މުޙައްމަދު އަނީސް މާލޭގައި ދިރިއުޅުން ހުރި ވަނަ ދުވަހު 1988 ވަނަ އަހަރު ބަންދުކުރައްވާފައި، ވިސްނިއަންޖާނުލުވަފައިވާ ސިފަތަ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ދަށުންޝާއި މުޙައްމަދު އަނީސް ގެ ދަޢުވާ ބިނާކުރައްވައި މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ޒަޚަމް ކުރަނިވި ހާލުގައި ދިރިއުޅުމަށް މަޢުލޫމާތުތަކާއި، އެ ހާލު އެކަ ކުރަނިވާފައިވާ ދިރުމެއްގެ މަޢުލޫ ބިނާކަން ފިރިހެނަކީ މާލެ ޚަރަދުތަކު އެފަދަ ޕަސެންޓް ދިރިއުޅޭ ބަރަދަލަތްތަ ނުވަތަ ނަންބަރުކަން ކަނޑައެޅުން ކަމާއި، އެންމެކަމުން މި މަސްއަލައިގެ މަޢުލޫމާތުގައި މުޙައްމަދު އަނީސް ހާލު ކުރަނިވިއަށް ދިރިއުޅޭ މަޢުލޫމާތުތަކާއި، ކުރަނިވިއަށް ދިރުމެއްކާއި ހާލަތު ސާބިތުވެފައި އަދިން ކުރަނިވެފައިވެއް ބަދަލުދިނުމަށް އެދިވަޑައިގަތުމަށްކަމާއި، މުޙައްމަދު އަނީސްއަށް ޖެހުނީ 2011 ވަނަ އަހަރުން -/25,000ރ. މުސާރަގެ ގޮތުގައި ދީ ކަން ސާބިތު ކުރުމުގެ ގޮތުން މުޙައްމަދު އަނީސްގެ ބަރަދަ އެކަށީގެން ސާބިތުކުރުމަށް އެއީ މުޙައްމަދު

އަނީސް ވަޙީދާ އަދާކުރަމުންގެންދާ 'އޭ،އޭ،އޭ ޓްރޭޑިން ކޮމްޕެނީގެ ފަރާތުން 01 ޖެނުއަރީ 2011 ގައި ދޫކޮށްލައިފާ [illegible] މުވައްޒަފު އަނީސްއަށް މުސާރައިގެ ގޮތުގައި މަހަކު -/25,000ރ ދޭ ކަމަށް ބުނެފައިވާ ދިނުން [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމެއް އިސްވެ ބަޔާންކުރި [illegible] މުވައްޒަފު އަނީސްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ވީމާ، މިސްލު ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް އެކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] މުވައްޒަފު އަނީސް ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް ސަބަބެއް އޮތް ކަމަކަށް މިކޯޓަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] ނުފެނުނެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، މިސްލު ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ރިޢާޔަތްކޮށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1176/Cv-C/2013 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރުން މައްސަލަ ބެލުމުގައި އެ ކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭކަމަށް އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާގުން ކަނޑައަޅައި، އެފަދައިން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.